

Hallituksen esitys eduskunnalle työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisen työjärjestön yleiskokouksen eli Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän työturvallisuutta kemikaalien käytössä koskevan yleissopimuksen. Yleissopimuksen avulla pyritään edistämään työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä. Tarkoituksena on työntekijöiden suojaaminen kemikaalien haitallisilta vaikutuksilta. Sopimus sisältää määräyksiä yleisistä periaatteista ja luokitusjärjestelmistä, tavarantoimittajien, työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksista, työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeuksista sekä kemikaaleja vievien valtioiden velvollisuuksista.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin sen ratifiointi on rekisteröity. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Suomen lainsäädäntö.....	3
2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
5 ASIAN VALMISTELU.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 YLEISSOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN SEKÄ SUOSITUKSEN SISÄLTÖ.....	7
I osa Sopimuksen ala ja määritelmät.....	7
II osa Yleisiä periaatteita.....	7
III osa Luokitus ja siihen liittyvät toimenpiteet.....	8
IV osa Työnantajien velvollisuudet.....	11
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	14
3 VOIMAANTULO.....	15
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	15
4.1 Arvion lähtökohdat.....	15
4.2 Suomen toimivaltaan kuuluvat määräykset.....	15
4.3 Lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.....	16
4.4 Käsitteilyjärjestys.....	18
LAKIEHDOTUS.....	19
työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	19
SOPIMUSTEKSTI.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kansainvälinen työjärjestö (ILO) hyväksyi vuonna 1990 pidetyssä työkonferenssissa työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen nro 170, jäljempänä *yleissopimus*, sekä Kansainvälisen työjärjestön työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan suosituksen nro 177, jäljempänä *suositus*. Yleissopimus pyrkii varmistamaan, että työturvallisuutta edistetään kemikaaleja käytettäessä. Tarkoituksena on työntekijöiden suojaaminen kemikaalien haitallisilta vaikutuksilta.

Hallitus saattoi vuonna 1991 kyseisen yleissopimuksen ja suosituksen eduskunnan käsiteltäväksi (HE 88/1991 vp) ILO:n perussäännön edellyttämällä tavalla. Yleissopimusta ei tuolloin kuitenkaan ratifioitu meillä olleista Euroopan talousaluetta koskevista neuvotteluista johtuen.

Yleissopimuksen ovat hyväksyneet 17 maata. EU-maista yleissopimuksen ovat ratifioineet Saksa, Italia, Luxembourg, Puola ja Ruotsi. Yleissopimus on yksi niistä ILO:n yleissopimuksista, jotka ILO on luokitellut ajan tasalla oleviksi ja joita näin ollen aktiivisesti tuetaan.

2 Nykytila

2.1 Suomen lainsäädäntö

Kemikaaleja, niiden valmistusta, maahan tuontia, markkinoille saattamista, jakelua, pakkaamista, myyntiä ja muuta luovuttamista, varastointia, hallussapitoa ja säilyttämistä, teknistä tai muuta käyttöä, maastavientiä, testaamista, mainostamista sekä muuta näihin rinnastettavaa kemikaalien käsittelyä säädelään kemikaalilailla (744/1989) ja sen soveltamisalaan kuuluvilla EU:n asetuksilla sekä kemikaaliasetuksella (675/1993) ja muilla kemikaalilain nojalla annetuilla alemmanasteisilla säädöksillä. Kemikaalilaki (744/1989) korvautuu 1.9.2013 uudella kemikaalilailla, joka sisältää muun muassa säännökset lain soveltamisalasta ja eri viranomaisten tehtävistä.

Säännökset työntekijöiden suojaamisesta sisältyvät työturvallisuutta koskevaan lainsäädäntöön ja sen nojalla annettuihin alemmanasteisiin säädöksiin. Keskeisin työturvallisuutta koskeva säädös on työturvallisuuslaki (738/2002).

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), jäljempänä *kemikaaliturvallisuuslaki*, sisältää säännökset kaikkien vaarallisten kemikaalien, palo- ja räjähdysvaarallisten sekä terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien, teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994) sisältää säännökset vaarallisten kemikaalien kuljetuksista.

Kemikaalilaissa säädetään kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta. Vaarallisten kemikaalien käsittelystä on voimassa, mitä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta on kaikkia kuljetusmuotoja koskeva puitelaki, jota täydentävät asetukset vaarallisten aineiden kuljetuksesta. Työsuojelun alaan kuuluva lainsäädäntö koskee kaikkia työ- ja virkasuhteessa olevia työntekijöitä työn laadusta riippumatta.

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Kemikaalilain soveltamisalaan kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista, Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta, jäljempänä *REACH-asetus* (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals), ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttami-

sesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta, jäljempänä *CLP-asetus* (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures). Kemikaalilailla toimeenpantu EU:n direktiivi biosidituotteiden markkinoille saattamisesta 98/8/EY, jäljempänä *biosididirektiivi* on korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä (EU) N:o 528/2012, jäljempänä *biosidiasetus*. Asetus on tullut voimaan 17 päivänä heinäkuuta 2012 ja sitä sovelletaan 1 päivästä syyskuuta 2013 alkaen.

Kemikaalien luokituksen ja merkintöjen yhdenmukaistettuja vertailuperusteita sekä käyttöturvallisuustiedotteita koskevia sääntöjä on valmisteltu kansainvälisellä tasolla Yhdistyneiden kansakuntien, jäljempänä *YK* puitteissa maailmanlaajuisen kaupankäynnin helpottamiseksi sekä samalla ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi. Tämän työn tuloksena on syntynyt kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettu luokitus ja merkintäjärjestelmä, jäljempänä *GHS-järjestelmä* (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals). Euroopassa järjestelmä on toimeenpantu luokitusta ja merkintöjä koskevan entisen yhteisöainsäädännön korvanneella *CLP-asetuksella*. Asetus muuttaa Suomen lainsäädännön *GHS-järjestelmän* mukaiseksi. Asetusta sovelletaan vaiheittain siten, että aineet on tullut luokitella *CLP-asetuksen* mukaisesti 1 päivästä joulukuuta 2010 ja seokset tulee luokitella 1 päivästä kesäkuuta 2015 lähtien. Kuljetuspuolella *GHS-järjestelmän* vaikutukset on huomioitu alan kansainvälisissä sopimuksissa ja direktiiveissä.

Yleissopimuksen määräykset liittyvät keskeisesti *CLP-* ja *REACH-asetuksen* alaan. Euroopan unionin tuomioistuimen lausunnon (2/91) mukaan toimivalta yleissopimuksen suhteen kuuluu yhteisesti sekä jäsenvaltioille että yhteisölle. Huomioiden Euroopan unionin tuomioistuimen (asia 22/70) laatimat ulkoista toimivaltaa koskevat säännöt ja erityisesti se, mitä on säädetty kemikaaleja koskevan yleissopimuksen tekemisestä ja ratifioinnista (yhteisöjen tuomioistuimen lausunto 2/91), jäsenvaltiot eivät voi itsenäisesti päättää yleissopimuksen ratifioimisesta ilman

neuvoston enakkosuostumusta, koska jotkin yleissopimuksen osat kuuluvat unionin toimivaltaan. Euroopan unioni puolestaan ei voi ratifioida mitään ILO:n yleissopimuksia, koska ainoastaan valtiot voivat olla niiden sopimusosapuolia.

Jos yleissopimuksessa käsiteltävä asia kuuluu osittain unionin ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan, unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen parhaalla mahdollisella tavalla yhteistyö yleissopimuksen ratifioinnissa ja kyseisestä yleissopimuksesta juontuvien sitoumusten täytäntöönpanossa (Euroopan unionin tuomioistuimen lausunto 2/91).

Neuvosto on sellaisten viime vuosikymmenten aikana hyväksytyjen kolmen ILO:n yleissopimuksen osalta, jotka kuuluvat osittain unionin toimivaltaan, valtuuttanut jäsenvaltiot ratifioimaan unionin edun vuoksi ne osat, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan. Mitä tulee yleissopimukseen, tuomioistuin on vuonna 1993 todennut, että vaarallisten aineiden ja valmisteiden luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva sääntely on edennyt niin pitkälle, että jäsenvaltiot eivät enää voi ulkosuhteissa toimia täysivaltaisina tällä alalla (yhteisöjen tuomioistuimen lausunto 2/91). Alaa säännellään lähinnä *CLP-asetuksella*, jolla pannaan unionin tasolla täytäntöön *GHS-järjestelmä*. *SEUT-sopimuksen* 114 artiklaan perustuva unionin lainsäädäntö on yksityiskohtaisempi kuin yleissopimuksessa vahvistetut yleiset periaatteet. Yleissopimuksessa vahvistettujen yleisten periaatteiden ja *CLP-asetuksen* välillä ei ole ristiriitaa.

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiainneuvosto pääsi 20.6.2013 yleisnäkemykseen päätöksestä valtuuttaa jäsenvaltiot ratifioimaan yleissopimus.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hyväksymällä ILO:n työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen pyritään sitoutumaan yhteistyöhön kemikaalien turvallisen työssä käytön osalta.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokouksen eli Kansainvälisen työkonfe-

rensin hyväksymän työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen. Yleissopimuksen avulla pyritään edistämään työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä. Yleissopimuksessa määrätään yleisistä periaatteista, luokitusjärjestelmistä ja turvallisuuden edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä, tavarantoimittajien, työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksista sekä heidän ja heidän edustajiensa oikeuksista ja kemikaaleja vievien valtioiden velvollisuuksista.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia eikä myöskään vaikutuksia viranomaisten toimintaan, ympäristöön tai yhteiskuntaan. Yleissopimuksen sisältö on otettu käyttöön Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön myötä muun muassa kemikaalilainsäädännössä.

5 Asian valmistelu

Eduskunnan tietoon saattaminen tapahtui yleissopimuksen ja suosituksen osalta vuonna 1991. Suomen ILO-neuvottelukunnan toimesta yleissopimuksen ratifiointimahdollisuuksia tarkasteltiin uudelleen vuonna 2002. Kun todettiin, ettei lainsäädännöllisiä esteitä yleissopimuksen ratifioimiselle enää ole, neuvottelukunta päätti aloittaa ratifioimisen valmistelun.

Vuosina 2002 ja 2006 antoivat lausuntonsa kauppa- ja teollisuusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Suomen Yrittäjät ry ja Valtion Työmarkkinalaitos. Lausunnoissa todettiin Suomen lainsäädännön vastaavan yleissopimusta ja kannatettiin sen ratifioimista. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoi, että ratifiointiin tulisi ryhtyä vasta sitten, kun suurin osa Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioista pitää sitä aiheellisena.

Vuonna 2006 esitys käsiteltiin ja hyväksyttiin Suomen ILO-neuvottelukunnassa. Vuonna 2013 esitys käsiteltiin kirjallisella kuulemisella Suomen ILO-neuvottelukunnan so-

pimusjaostossa ja Suomen ILO-neuvottelukunnassa. Suomen ILO-neuvottelukunnan sopimusjaoston kirjallinen kuuleminen päättyi 18.6.2013. Suomen ILO-neuvottelukunnan kirjallinen kuuleminen päättyi 2.7.2013. Neuvottelukunnan jäsenistä esitystä kommentoivat kirjallisella menettelyllä määräaikaan mennessä Suomen Yrittäjät ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.

Suomen Yrittäjät ry:llä ei ollut kommentoitavaa esitykseen. Elinkeinoelämän keskusliitto EK totesi, että on aiemmin 22.12.2003 ja 7.3.2006 antamissaan lausunnoissa (TT/715/2003 ja EK/387/2006) todennut, että ILO:n yleissopimuksen nro 170 (työturvallisuus kemikaaleja käytettäessä) ratifioinnille ei ole estettä. Mitä tulee yleissopimuksen kanssa yhdessä sovellettavan suosituksen nro 177 kohtaan 25 EK totesi, että kohdassa mainitaan, että työntekijällä tulee olla oikeus korvaukseen, milloin kemiallinen herkistyminen tai vastaava terveydentilaan liittyvä seikka johtaa työpaikan menetykseen tilanteessa, jossa olisi perusteet vaihtoehtoiseen työhön, mutta sellaista ei kyetä kohtuudella osoittamaan. EK korosti lausunnossaan, että suomalaisen työ- ja sosiaalilainsäädännön mukaan oikeus vastaavaan korvaukseen on ainoastaan todettujen ammattitautien yhteydessä. EK korosti, että näin ollen yleissopimuksen hyväksymisen ei voida katsoa olevan peruste tämän käytännön muuttamiselle. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry totesi lausunnossaan, että lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat työntekijöiden suojelun kannalta tärkeitä ja niitä on jo sisällytetty tällä hetkellä voimassa olevaan lainsäädäntöön. SAK ry näki positiivisena asiana yleissopimuksen ratifioimisen Suomessa ja kannatti hallituksen esitystä.

Esitys on tehty virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä vuonna 2013 on pyydetty lausunnot Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes), työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä ja ympäristöministeriöltä. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ollut lausuttavaa esitysluonnoksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö lähetti lausuntonaan hallituksen esitykseen

kirjatut kommentit. Esitystä täsmentävät kommentit liittyivät hallituksen esityksen jaksoihin Johdanto, Euroopan unionin lainsäädäntö sekä Yksityiskohtaisten perustelujen artikkelit 5 ja 19 sekä 20-27. Sisäasiainministeriö totesi lausunnossaan kannattavansa yleissopimuksen hyväksymistä olettaen, että neuvoston päätös valtuutuksesta ratifioida sopimus on tehty. Sisäasiainministeriö korosti lausunnossaan, että esityksessä olisi hyvä tuoda uusi kemikaalilaki esille. Ympäristöministeriö tukee yleissopimuksen ratifiointia.

Ministeriö korosti lausunnossaan, että yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi viitata asetukseen (EY) N:o 649/2012 vaarallisten kemikaalien tuonnista ja viennistä, joka kumoo asetuksen (EY) N:o 689/2008 1 päivästä maaliskuuta 2014. Ministeriö tähdensi, että uusi asetus tulisi mainita perusteluissa, vaikka täydennys perusteluissa ei aiheuta muutosta lakiesitykseen. Määräaikaan 28.6.2013 mennessä liikenne- ja viestintäministeriöstä ei tullut lausuntoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Yleissopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön sekä suosituksen sisältö

I osa Sopimuksen ala ja määritelmät

1 artikla. Yleissopimusta sovelletaan pääsääntöisesti kaikilla taloudellisen toiminnan aloilla, joilla kemikaaleja käytetään. Soveltamisalaa voidaan rajoittaa edellyttäen, että kansallinen lainsäädäntö takaa vähintään samantasoisien suojan ja että rajoittamisesta neuvotellaan edustavimpien työmarkkinajärjestöjen kanssa. Luottamuksellista tietoa, jonka tulo kilpailijan tietoon voi aiheuttaa vahinkoa työnantajan liiketoiminnalle, suojataan erityismääräyksin, jotka eivät kuitenkaan saa vaarantaa työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä. Yleissopimus ei koske tavaroita, jotka normaaleissa olosuhteissa eivät altista työntekijöitä kemikaaleille. Yleissopimusta sovelletaan organismien kehittämiin kemikaaleihin, mutta ei organismeihin.

Suomessa yleissopimuksen määräykset sisältyvät kemikaalilakiin ja sen soveltamisalaaan kuuluviin EU-asetuksiin. Suomessa kemikaaleihin sekä niiden valmistukseen, maahantuontiin, markkinoille saattamiseen, jakeluun, pakkaamiseen, myyntiin ja muuhun luovuttamiseen, varastointiin, hallussapitointiin ja säilyttämiseen, tekniseen ja muuhun käyttöön, maastavientiin, testaamiseen, mainostamiseen ja muuhun näihin rinnastettavaan kemikaalien käsittelyyn sovelletaan kemikaalilakia ja -asetusta sekä kemikaalilain soveltamisalaaan kuuluvia EU-asetuksia.

Suomessa yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle ei ole tarpeen jättää mitään alaja, yrityksiä tai tuotteita lainsäädännön kattavuuden takia. Työsuojelua koskeva lainsäädäntö koskee kaikkia työ- tai virkasuhteessa olevia työntekijöitä työn laadusta riippumatta. Kemikaalilain mukaan voidaan valtioneuvoston asetuksella maanpuolustusta koskevista poikkeuksista kemikaalilainsäädännön soveltamisessa (996/2010) antaa Suomen maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tietyin edellytyksin kemikaalilain sekä REACH- ja CLP-asetusten sekä

mainittujen asetusten nojalla annettujen Euroopan unionin säännösten noudattamisesta.

Luottamuksellisen tiedon suojaamisesta säädetään työsopimuslain (55/2001) ohella kemikaalilaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006), jäljempänä *työsuojelun valvontalaki*.

2 artikla. Artiklassa määritellään yleissopimuksessa käytetyt käsitteet kemikaali, vaarallinen aine, kemikaalien käyttö työssä, taloudellisen toiminnan alat ja työntekijöiden edustajat. Suomen lainsäädännössä on käytetty yleissopimuksessa tarkoitettuja käsitteitä.

II osa Yleisiä periaatteita

3 artikla. Artikla edellyttää, että yleissopimuksen voimaansaattamisessa kuullaan edustavimpia työmarkkinaosapuolia. Tämä hallituksen esitys on hyväksytty Suomen ILO-neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina kaikki työmarkkinaosapuolet.

4 artikla. Artiklassa edellytetään yhtenäisen kemikaalien turvallista käyttöä työssä koskevan kansalliset olosuhteet ja käytäntö huomioon ottavan, edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa neuvottelun toimintaohjelman laatimista ja ajanmukaisena pitämistä. Mainittua toimintaohjelmaa vastaa hallitusohjelmaan perustuva, vuonna 2006 hyväksytty kansallinen vaarallisia kemikaaleja koskeva kemikaaliohjelma. Ohjelma on poikkihallinnollinen ja sisältää kemikaalien käytön työssä. Kansallinen, vaarallisia kemikaaleja koskeva ohjelma vastaa yleissopimuksen mukaista toimintaohjelmaa kemikaalien turvallisesta käytöstä työssä. Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmassa edellytetään kansallisen kemikaaliohjelman toimeenpanon jatkamista sekä nykyisten toimien riittävyyden arvioimista kansainvälisen tavoitteen saavuttamiseksi kemikaalien terveys- ja ympäristöriskien minimoimisessa vuoteen 2020 mennessä. Ohjelmassa esitetään suosituksia, joiden avulla kemikaalien

aiheuttamaa haittaa ihmisten terveydelle sekä ympäristöön voidaan vähentää. Kansallisen kemikaaliohjelman väliarviointi tehtiin vuonna 2012.

5 artikla. Artiklan mukaan viranomainen voi turvallisuus- tai terveyssyistä kieltää tai rajoittaa tiettyjen vaarallisten kemikaalien käyttöä tai edellyttää, että siihen vaaditaan ennakoilmoitus tai valtuutus.

Kemikaalien valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön kieltämisestä ja rajoittamisesta säädetään REACH-asetuksen 67 artiklassa ja liitteessä XVII sekä kemikaalilain 43 §:ssä. Suomessa voimassa olevat kemikaalien kiellot ja rajoitukset perustuvat REACH-asetuksen liitteeseen XVII. Kemikaalilain 45 §:n nojalla valvontaviranomainen voi kieltää toiminnanharjoittajaa jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä ja määrätä toiminnanharjoittajan muutoin täyttämään laissa säädetyt velvoitteet. Työsuojelun valvontalaissa tarkoitettu tarkastaja voi antaa työsuojelun valvontalain 18 §:n väliaikaisen kiellon, jos rikkomus koskee kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamista. Työsuojelun valvontalain 49 §:n mukaan työsuojeluviranomaisen on saatuaan tietoonsa epäkohdan tai puutteellisuuden tuotteessa, jonka turvallisuutta koskevien säännösten noudattamisen valvonta kuuluu muulle viranomaiselle, ilmoitettava asiasta kyseiselle valvontaviranomaiselle, esimerkiksi Tukesille.

REACH-asetus sisältää myös säännökset lupamenettelystä tietyille erityistä haittaa aiheuttaville aineille.

Toiminnan laajuudesta riippuen vaarallisten kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi edellyttävät kemikaaliturvallisuuslain mukaan joko ennakoilmoitusta pelastusviranomaiselle tai Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lupaa.

III osa Luokitus ja siihen liittyvät toimenpiteet

6 artikla. Yleissopimuksen luokitusjärjestelmiä koskevan artiklan mukaan viranomaisen on laadittava kansallisten tai kansainvälisten normien mukainen järjestelmä ja tunnusmerkit, joiden avulla kemikaalit voidaan

luokitella vaarallisuusasteen ja -tyypin mukaan, sekä vahvistettava kriteerit, joiden perusteella kemikaali luokitellaan vaaralliseksi. Useammasta kemikaalista koostuvan seoksen vaarallisuus arvioidaan ainesosien vaarallisuuden perusteella. Kuljetuksen kohdalla luokitusjärjestelmissä ja kriteereissä on huomioitava YK:n vaarallisten tavaroiden kuljetamista koskevat suositukset.

Luokitus- ja merkintäsäädökset on toimeenpantu kemikaalilaisissa (744/1989), kemikaaliasetuksessa sekä kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (807/2001), jäljempänä *luokitusperusteasetus*.

Kemikaaliasetus velvoittaa asianmukaisesti luokittelemaan, merkitsemään ja pakkaamaan vaaralliset kemikaalit eli sellaiset aineet ja seokset, jotka jo vähäisinä määrinä elimistöön tai luontoon joutuessaan voivat aiheuttaa haittaa. Tarkemmin asiasta säädetään asetuksilla (5/2010, 414/2011 ja 807/2001). Kansallinen sääntely korvautuu vaiheittain, viimeistään 1 päivästä kesäkuuta 2015 alkaen CLP-asetuksella.

Kemikaalin luokituksessa tulee ottaa huomioon kemikaalin palo- ja räjähdysvaaralliset sekä terveydelle ja ympäristölle vaaralliset ominaisuudet, jotka voivat aiheuttaa vaaraa kemikaalin normaalin käsittelyn tai käytön aikana. Luokituksen ja merkintöjen muodostamiseksi selvitetään kemikaalin ominaisuudet testaamalla sen mukaan, mitä luokitusperusteasetuksessa tai CLP-asetuksessa määrätään. Jos tiedot kemikaalin ominaisuuksista on saatu Euroopan yhteisön vahvistamia testimenetelmiä käyttäen, voidaan tietoja käyttää suoraan luokituksen ja merkintöjen muodostamisessa. Jos tiedot on saatu muita testimenetelmiä käyttäen, tulee tietoja arvioida suhteessa vahvistettuihin testimenetelmiin ja arvioinnin tulosta käyttää hyväksi kemikaalin luokituksessa ja merkintöjen valitsemisessa. EU-tasolla on annettu yhdenmukaistettu luokitus ja merkinnät useille tuhansille aineille (aineluettelo), jotka on lueteltu CLP-asetuksen liitteessä VI. Näiden aineiden suomen- ja ruotsinkieliset nimet luetellaan asetuksessa CLP-asetuksen liitteessä VI tarkoitetuista kemikaaleista (5/2010). Yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen lu-

ettelo eli CLP-asetuksen liitettä VI päivitetään ja täydennetään CLP-asetuksessa sääde-tyllä tavalla.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta sääde-tään vaarallisten aineiden kuljetuksesta an-nessa laissa. Suomen eri kuljetusmuotoja (tie, rautatie, ilma ja meri kappaletavarana) kos-keva lainsäädäntö perustuu YK:n vaarallisten aineiden kuljetusten mallisääntöihin. Vaaral-listen aineiden kuljetusta koskeva lainsäädän-tö täyttää kansainvälisen vaarallisten ainei-den tiekuljetussopimuksen (ADR) ja vastaa-van rautatiekuljetuksia koskevan sopimuksen (RID) sekä vastaavien EU-direktiivien vaa-timukset. Kuljetuspakkaukset merkitään ai-neen YK-numerolla ja varoituslipukkeilla, jotka osoittavat kuljetettavan kemikaalin vaa-ran ja kuljetusluokan numeron. Säiliöt, kontit ja ajoneuvot merkitään vaaran laatua kuvaa-valla varoituskilvellä, jossa useimmissa tapa-uksissa on aineen vaaratunnusnumero ja YK-numero. Tiekuljetuksissa kuljettajalta edelly-tetään ADR-ajolupaa. Ajoneuvoissa on olta-va mukana kuljetettavan aineen kirjalliset turvallisuusohjeet, joista käy ilmi aineen vaa-rallisuus sekä tarpeelliset torjunta-, suojelu- ja ensiaputoimenpiteet onnettomuuden tai tu-lipalon sattuessa. Rautatiekuljetusten yhtey-dessä vastaavat tiedot on koottu vaarallisten aineiden ohjekortistoon (VAO).

7 artikla. Artikla liittyy kemikaalien merkintöihin. Kaikki kemikaalit on merkittävä tunnistettavalla tavalla. Vaarallisten kemi-kaalien päällyksimerkintöjen tulee antaa työn-tekijöille oleelliset tiedot kemikaalien luoki-tuksesta, vaaroista ja niiden edellyttämistä turvatoimista. Viranomaisten on kansallisten tai kansainvälisten normien mukaisesti hy-väksyttävä merkintää koskevat vaatimukset. Kuljetusten osalta on huomioitava YK:n suo-situkset vaarallisten aineiden kuljetuksista.

Kemikaalin merkinnöillä tarkoitetaan ke-mikaalin varoitusetikettiin tulevia varoitus-merkintöjä, jotka perustuvat luokitukseen. Kemikaalilain 17 §:n ja CLP-asetuksen IV-artiklan mukaan markkinoille saatettavat ke-mikaalit tulee olla luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset merkitty kemikaalilain tai CLP-asetuksen mukaisesti. Kemikaalin val-mistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun toiminnanharjoittajan, joka vastaa kemikaalin luovuttamisesta markkinoille tai käyttöön, on

huolehdittava siitä, että päällyksessä, jossa kemi-kaali luovutetaan, on kestävä ja turvallinen ja että päällyksessä on turvallisuuden ja tunnis-tamisen kannalta tarpeelliset tiedot, varoi-tusmerkinnät ja käyttöohjeet. Jollei kemikaa-lia luovuteta edellä tarkoitettuun päällykseen pakattuna, kemikaalin markkinoille tai käyt-töön luovuttamisesta vastaavan toiminnan-harjoittajan on huolehdittava siitä, että vas-taanottaja saa muulla tavoin edellä tarkoitetu-t tiedot, varoitukset ja ohjeet. Tarkemmat säännökset päällyksestä sisältyvät kemikaa-liasetuksen 15 §:ään, joka muun muassa edellyttää, että tiettyjen vaaraominaisuuksia omaavien vähittäismyyntiin tarkoitettujen kemikaalien päällysten tulee olla varustettuja näkövammaisten vaaratunnuksella ja turvasulkimella. Tästä vaatimuksesta säädetään tarkemmin asetuksessa vaarallisen kemikaa-lin päällyksen turvasulkimesta ja näkövam-maisille tarkoitettuun vaaratunnuksesta (414/2011).

Merkinnöistä säätää väistyvän lainsäädän-nön osalta tarkemmin kemikaalilain 16 §. Sen mukaan vaarallisen kemikaalin päällykseen tulee merkitä valmisteen kauppanimi, muu nimitys tai vaarallisen aineen nimi, Euroopan yhteisössä toimivan toimin-nanharjoittajan nimi ja osoitetiedot, valmis-teen sisältämät vaaralliset aineet, varoitus-merkit ja niiden nimet, vaaraa ja turvallisuus-toimenpiteitä osoittavat standardilausekkeet (R- ja S-lausekkeet), aineen EY-numero, san-at ”EY-merkintä, EG-märkning”, sisällyk-sen määrä ja muut turvallisen käytön edellyt-tämät merkinnät.

CLP-asetuksen mukaan vaarallisen kemi-kaalin pakkauksen varoitusetikettiin on mer-kittävä tuotetunniste, siis aineen nimi ja tun-nistenumero tai seoksen kaupan nimi, seoksen luokituksen aiheuttaneiden aineiden nimet, varoitusmerkit, huomiosanat, vaara- ja turva-lausekkeet, toimittajan yhteystiedot, yleiseen kulutukseen tarkoitettujen pakkausten määrä-tiedot sekä täydentävät tiedot, esimerkiksi ai-neluettelossa mainitut erityislausekkeet. Va-roitusetikettien sisällön lisäksi muun muassa niiden ulkoasua ja kiinnittämistä päällyksiin säännellään CLP-asetuksessa tarkemmin. Väistyvään lainsäädäntöön verrattuna erotta-vina tekijöinä ovat muun muassa erilaiset va-roitusmerkit, huomiosanojen ”vaara” ja ”va-

roitus” käyttöönotto, H- ja P-lausekkeet vaara- ja turvalausekkeina, vaaraluokkien ja -kategorioiden suurempi määrä sekä erilainen lähestyminen seosten luokitukseen. Varoituksetiketit on uusittava CLP-asetuksen mukaisiksi siirtymäaikojen kuluessa.

8 artikla. Artikla koskee kemikaalien turvallisuusohjeita. Työnantajille on toimitettava vaarallisia kemikaaleja koskevat turvallisuusohjeet, joihin on sisällyttävä oleelliset tiedot kemikaalien koostumuksesta, toimittajasta, luokituksista, vaaroista sekä turvallisuus- ja hätätoimenpiteistä. Viranomaisten on laadittava kansallisten tai kansainvälisten normien mukaisesti kemikaalien turvallisuusohjeiden laatimiskriteerit. Kemikaalin turvallisuusohjeessa ja päällysmarkkinässä käytettyjen nimien on vastattava toisiaan.

REACH-asetuksen 31 artiklan mukaan aineen tai seoksen toimittajan on toimitettava aineen vastaanottajalle asetuksen liitteen II mukaisesti laadittu käyttöturvallisuustiedote, jos aine tai seos on luokiteltu vaaralliseksi, aine on hitaasti hajoava, biokertyvä ja myrkyllinen tai erittäin hitaasti hajoava ja erittäin voimakkaasti biokertyvä tai aine sisältyy REACH-asetuksen mukaiseen niin sanottuun kandidaattiluetteloon muista syistä. Käyttöturvallisuustiedotteen sisällöstä säädetään tarkemmin edellä mainitussa REACH-asetuksen liitteessä II. Liite on uusittu komission asetuksella (EU) N:o 453/2010. Muutosasetuksella on annettu käyttöturvallisuustiedotteen täyttöohjeet kahdella eri tavalla, liitteet 1 ja 2). Tarkoituksena on, että liitettä 1 sovelletaan 1 päivään kesäkuuta 2015 asti, jonka jälkeen siirrytään soveltamaan liitettä 2, koska sen jälkeen ei käyttöturvallisuustiedotteessa enää tarvitse ilmoittaa kemikaalin väistyvää, kemikaalilain mukaista luokitusta.

Kemikaaliturvallisuuslain 7 §:n mukainen velvollisuus olla selvillä edellyttää toiminnanharjoittajan hankkivan valmistamiensa, käsittelemiensä ja varastoimiensa vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden fysikaalisista, kemiallisista ja palo- ja räjähdysvaarallisista sekä terveydelle ja ympäristölle vaarallisista ominaisuuksista ja luokituksista sellaiset tiedot, jotka kohtuudella ovat saatavissa ja riittävät kyseisessä laissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseen.

Käyttöturvallisuustiedotteen avulla käyttäjien on voitava ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin ihmisten terveyden, työturvallisuuden ja ympäristön suojelemiseksi. Sen on annettava käyttäjille tietoja aineen tai seoksen vaaroista, turvallisesta varastoinnista, käsittelystä ja hävittämisestä. REACH-asetuksen 35 artiklan mukaisesti työnantajan on taattava työntekijöilleen ja heidän edustajilleen mahdollisuus saada tiedot niistä aineista tai valmisteista, joita he käyttävät tai joille he voivat altistua työnsä aikana. Valtioneuvoston asetuksen kemiallisista tekijöistä työssä (715/2001) 4 §:n mukaan vaarojen tunnistamista ja riskien arviointia varten työnantajalla tulee olla riittävät tiedot työssä käytettävien ja esiintyvien kemiallisten tekijöiden ominaisuuksista ja vaarallisuudesta. Työnantajan on osaltaan varmistettava, että vaarallisen kemikaalin päällykset on merkitty ja että kemikaalista on toimitettu työpaikalle asianmukainen käyttöturvallisuustiedote.

Käyttöturvallisuustiedotteet on tullut uusia REACH-asetuksen uuden liitteen II mukaisiksi asetuksessa määritettyjen siirtymäaikojen mukaisesti 1 päivänä joulukuuta 2012. Käyttöturvallisuustiedote on päivitettävä REACH-asetuksen 31 artiklan mukaan aina, kun tulee saataville uusia riskinhallintatoimenpiteisiin vaikuttavia tai vaaroihin liittyviä tietoja, kun asetuksen mukainen lupa on myönnetty tai evätty tai kun on asetettu rajoitus. Käyttöturvallisuustiedotetta tarkistettaessa ja kun uusi tarkistettu versio toimitetaan käyttäjille, muutokset on saatettava vastaanottajan tietoon käyttöturvallisuustiedotteen kohdassa 16, jollei niistä ole tiedotettu muualla. Käyttöturvallisuustiedotteessa on aina ilmoitettava sen laatimispäivä. Uudessa tarkistetussa versiossa on lisäksi ilmoitettava kyseisen version numero, tarkastuksen numero sekä tieto siitä, mikä versio korvataan ja mistä lähtien tarkastettu versio on voimassa.

Artiklan kolmannen kappaleen määräystä vastaava sääntely sisältyy REACH-asetuksen liitteeseen II. Käyttöturvallisuustiedotteessa on käytettävä kemikaalille samaa nimeä kuin päällysmarkkinöissä.

9 artikla. Artikla koskee tavarantoimittajien velvollisuuksia. Kemikaalien toimittajien on vastattava siitä, että kemikaalit on yleisopin mukaisesti luokiteltu tai muutoin

arvioitu ja merkitty tunnistettavasti, että vaaralliset kemikaalit on päällysmarkkintaa ja että työnantajille toimitetaan vaarallisten kemikaalien turvallisuusohjeet. Vaarallisten kemikaalien toimittajien on lisäksi huolehdittava siitä, että työnantajille toimitetaan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti uusimmalla tiedolla päivitetty päällysmarkkinat ja turvallisuusohjeet. Luokitteluohjeiden kemikaalien toimittajien on tunnistettava toimittamansa kemikaalit ja arvioitava saatavilla olevan tiedon perusteella niiden vaarallisuus.

Artiklan osalta viitataan edellä 6, 7 ja 8 artiklan yhteydessä oleviin selvityksiin kemikaalien luokittelusta, merkinnöistä ja turvallisuusohjeista. Kolmannen kappaleen osalta määräystä vastaa kemikaalilain 16 §:n mukainen selvilläolovelvollisuus, joka edellyttää kemikaalin valmistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun toiminnanharjoittajan, joka vastaa kemikaalin luovuttamisesta markkinoille tai käyttöön, hankkivan valmistamansa, maahan tuomansa, markkinoille tai käyttöön luovuttamansa kemikaalin fysikaalisista ja kemiallisista ominaisuuksista sekä sen terveys- ja ympäristövaikutuksista sellaiset tiedot, jotka ovat kohtuudella saatavissa ja riittävät kemikaalilain nojalla hänelle määrättyjen velvollisuuksien täyttämiseen.

IV osa Työnantajien velvollisuudet

10 artikla. Artikla koskee työnantajien velvollisuuksia. Työnantajien on huolehdittava työssä käytettävien kemikaalien merkittämisestä ja turvallisuusohjeiden toimittamisesta työntekijöille ja heidän edustajilleen. Jos työnantaja vastaanottaa kemikaaleja, joita ei ole asianmukaisesti merkitty tai joista ei ole toimitettu turvallisuusohjeita, kemikaalien käyttö ei ole sallittua, ennen kuin puuttuvat tiedot on hankittu. Työnantajien on huolehdittava käytettävien kemikaalien yleissopimuksen mukaisesta luokittelusta, tunnistamisesta ja arvioinnista sekä tarpeellisten varotoimien noudattamisesta. Työnantajien on pidettävä työpaikalla käytetyistä vaarallisista kemikaaleista luetteloa, joka sisältää viittaukset asianomaisiin turvallisuusohjeisiin ja on kaikkien työntekijöiden ja heidän edustajiensa saatavilla.

Työnantajan yleisestä velvollisuudesta tunnustaa ja arvioida työhön liittyvät ja siitä aiheutuvat vaarat säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002). Sen säännöksiä täydentää kemiallisista tekijöistä työssä annettu valtioneuvoston asetus, jonka 4 § edellyttää työnantajan varmistavan, että vaarallisen kemikaalin päällykset on merkitty ja että kemikaaleista on toimitettu työpaikalle asianmukainen käyttöturvallisuustiedote. Asetuksen 8 § kieltää työnantajan käyttämästä kemikaaleja, joista hänellä ei ole käytettävissä varoitusmerkintöjä ja käyttöturvallisuustiedotetta tai niitä vastaavia tietoja, ja asetuksen 5 § velvoittaa työnantajan pitämään ajan tasalla olevaa kaupanimen mukaista luetteloa työpaikalla käytettävistä kemikaaleista. Luettelosta on käytävä ilmi kemikaalin luokittelu- ja se, mistä kemikaalista on saatavilla käyttöturvallisuustiedote.

11 artikla. Artikla koskee kemikaalien siirtämistä. Työnantajan on huolehdittava siitä, että kemikaaleja muihin säiliöihin ja laitteisiin siirrettäessä työntekijöitä informoidaan aineen luonteesta, sen käyttämiseen liittyvistä vaaroista ja tarvittavista turvallisuustoimenpiteistä.

Työturvallisuuslain 8 §:n mukainen työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite edellyttää työnantajan tarpeellisin toimenpitein huolehtivan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työturvallisuuslain 10 §:n mukaan työnantajan on riittävän järjestelmällisesti selvitettävä työn, työtilan, muun työympäristön ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Työturvallisuuslain 38 §:n mukaan työntekijän altistuminen turvallisuudelle tai terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttaville kemiallisille tekijöille on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei näistä tekijöistä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle taikka lisääntymisterveydelle. Kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen 8 § edellyttää muun muassa, että vaarallisten kemiallisten tekijöiden aiheuttamat työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta uhkaavat vaarat on poistettava ja riskit vähennettävä mahdollisimman pieniksi. Pykälän mukaisina keinoina tulevat kysymykseen muun muassa asianmukaiset työmenetelmät mukaan lukien järjestelyt työpaikalla vaarallisten kemiallis-

ten tekijöiden sekä tällaisia kemiallisia tekijöitä sisältävien jätteiden turvalliseksi käsittelemiseksi, varastoimiseksi ja kuljettamiseksi. Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012) säädetään kemikaaliturvallisuuslaissa tarkoitettujen vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista. Vaarallisia aineita sisältävien säiliöiden rakenteesta ja merkinnöistä säädetään samannimisessä valtioneuvoston päätöksessä (421/1989).

12 artikla. Artikla koskee altistumista. Työnantajan on estettävä työntekijöiden altistuminen raja-arvot ylittävästi, arvioitava, seurattava ja kirjattava altistumista koskevat huomiot sekä huolehdittava siitä, että työympäristön ja vaarallisia kemikaaleja käyttävien työntekijöiden altistumista koskevat kirjatut tiedot täyttävät viranomaisten vaatimukset ja ovat työntekijöiden ja heidän edustajiensa käytettävissä.

Työturvallisuuslain 8 §:n mukainen työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite edellyttää työnantajan tarpeellisin toimenpitein huolehtivan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työturvallisuuslain 38 §:n mukaan työntekijän altistuminen turvallisuudelle tai terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttaville kemiallisille tekijöille on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei näistä tekijöistä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle taikka lisääntymisterveydelle. Altistumisen seurannasta säädetään kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen (715/2001) 7 §:ssä. Se edellyttää työnantajan säännöllisin mittauksin arvioivan työntekijöiden altistumista siinä tapauksessa, ettei sitä muuten voida luotettavasti arvioida. Lisäksi työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta annettu valtioneuvoston asetus (716/2000) velvoittaa työnantajan huolehtimaan siitä, että työntekijöiden altistumisen taso vähennetään mahdollisimman alhaiseksi niin, ettei se ylitä asetuksella säädettyä raja-arvoa. Työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemistä ja selvittämistä koskevia säännöksiä sisältyy myös työterveyshuoltolakiin (1383/2001).

13 artikla. Artikla liittyy toiminnalliseen valvontaan. Työnantajien on arvioitava työssä käytettävien kemikaalien riskit ja pyrittävä vähentämään riskejä muun muassa vähemmän vaarallisilla kemikaaleilla ja teknologioilla, teknisellä valvonnalla, työmenetelmävalinnoilla, työhygienialla ja henkilökohtaisilla suojalaitteilla. Työnantajien on rajoitettava altistumista, huolehdittava ensiavusta ja varauduttava hätätilanteisiin.

Työturvallisuuslain 8 §:n mukainen työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite edellyttää työnantajan tarpeellisin toimenpitein huolehtivan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Säännöstä täydentää kemiallisista tekijöistä työssä annetun asetuksen 8 §, joka koskee riskien vähentämisen yleisiä periaatteita. Sen mukaan vaarallisten kemiallisten tekijöiden työntekijöille aiheuttamia vaaroja voidaan vähentää muun muassa työmenetelmien suunnittelulla ja järjestelyllä, työturvallisuuden kannalta asianmukaisten laitteiden ja työvälineiden käyttämisellä, turvallisuuden varmistavilla kunnossapitomenetelmillä sekä altistuvien työntekijöiden lukumäärän, altistumisen keston ja voimakkuuden minimoimisella. Toimenpiteet vastaavat artiklan vaatimuksia. Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta käyttää mahdollisuuksien mukaan vähemmän vaaraa aiheuttavaa kemikaalia tai menetelmää säädetään kemikaalilain 16 a §:ssä. Työturvallisuuslain 38 §:n mukaan työntekijän altistuminen turvallisuudelle tai terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttaville kemiallisille tekijöille on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei näistä tekijöistä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle taikka lisääntymisterveydelle. Altistumisen seurannasta säädetään kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen (715/2001) 7 §:ssä. Asetuksen 11 § koskee onnettomuuksia sekä vaara- ja hätätilanteita. Työnantajan tulee varautua onnettomuuksiin sekä hätä- ja vaaratilanteisiin toimintasuunnitelmalla, joka sisältää menettelytavat työntekijöiden suojelemiseksi, pelastustoimenpiteiksi, ensiavun antamiseksi ja asianmukaisten turvallisuusjärjestysten järjestämiseksi säännöllisin väliajoin.

14 artikla. Artikla koskee vaarallisten kemikaalien ja tyhjien säiliöiden hävittämistä,

jonka on tapahduttava kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti siten, ettei vaaranneta terveyttä tai ympäristöä.

Artiklan osalta viitataan edellä mainittuun kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:ään, jonka sisältöä on selvitetty artiklan 11 yhteydessä. Tämän ohella käytöstä poistettujen kemikaalien kiertäyksestä ja hävittämisestä säädetään jätelaissa (646/2011).

15 artikla. Artikla koskee työnantajan velvollisuutta tiedottaa työntekijöilleen kemikaaleihin liittyvistä vaaroista sekä opastaa ja kouluttaa heitä kemikaalien turvallisen käytön varmistamiseksi.

Säännöksiä työntekijöiden opastuksesta ja ohjauksesta sisältyy työturvallisuuslain 14 §:ään. Sen mukaan työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä ja huolehdittava siitä, että työntekijä hänen ammatillinen osaamisensa ja kokemuksensa huomioon ottaen riittävästi perehdytetään työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista, työtehtävän muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista. Tarvittaessa työntekijälle annettava opastusta ja ohjausta on täydennettävä.

Vastaavasti kemiallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen 16 § edellyttää työnantajan antavan työntekijöilleen opetusta ja ohjausta, johon sisältyy mainitun asetuksen mukaisen riskien arvioinnin edellyttämät tiedot ja lisätiedot aina tilanteen muuttuessa, opetus ja ohjeet varoitoimenpiteistä, työpaikalla esiintyvien vaarallisten kemikaalien nimet ja kemikaaleista johtuvat vaarat sekä käyttöturvallisuuden edellyttämä opetus ja ohjaus.

16 artikla. Artikla koskee työnantajien ja työntekijöiden välistä yhteistyötä kemikaalien turvallisessa käyttämisessä.

Työnantajan ja työntekijöiden välisestä yhteistyöstä työturvallisuusasioissa säädetään työturvallisuuslain 17 §:ssä. Sen mukaan työnantajan ja työntekijöiden tulee yhteistoimin pyrkiä ylläpitämään ja parantamaan työturvallisuutta työpaikoilla. Työnantajan

on huolehdittava siitä, että työntekijät saavat riittävän ajoissa tarpeellisen tiedon turvallisuuteen, terveyteen ja muihin työolosuhteisiin vaikuttavista asioista sekä niitä koskevista arvioinneista ja muista selvityksistä. Työnantajan tulee myös huolehtia siitä, että näitä asioita käsitellään riittävän ajoissa työnantajan ja työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Lisäksi työsuojelun valvontalaki sääntelee työsuojelun yhteistoimintaa työpaikoilla. Sen säännökset koskevat työsuojelupäällikön, työsuojeluvaltuutettujen, varavaltuutettujen sekä työsuojelutoimikunnan tehtäviä, nimeämistä ja valitsemista.

17 artikla. Artikla edellyttää työntekijöiden toimivan yhteistyössä työnantajien kanssa ja noudattavan työnantajan kemikaalien turvalliseen käyttöön liittyviä ohjeita. Työntekijöiden on ryhdyttävä kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin, joiden avulla työssä käytettävistä kemikaaleista johtuvaa vaaraa voidaan vähentää.

Työturvallisuuslain 18 § koskee työntekijän yleisiä velvollisuuksia. Työntekijän tulee noudattaa työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää turvallisuuden ja terveellisuuden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Työntekijä on lain 19 §:n mukaan velvollinen ilmoittamaan työnantajalle ja työsuojeluvaltuutetulle työolosuhteissa tai työmenetelmissä, koneissa, muissa työvälineissä, henkilösuojaimissa tai muissa laitteissa havaitsemistaan vioista ja puutteellisuuksista, jotka voivat aiheuttaa vaaraa muiden työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Hänen on myös kokemuksensa, työnantajalta saamansa opetuksen ja ohjauksen sekä ammattitaitonsa mukaisesti ja mahdollisuuksiensa mukaan poistettava havaitsemansa ilmeistä vaaraa aiheuttavat viat ja puutteellisuudet.

18 artikla. Artikla käsittelee työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeuksia. Työntekijöillä on oikeus poistua kemikaalien aiheuttaman vaaran ulottuvilta, jos heillä on perusteltu syy uskoa, että heidän turvallisuutensa ja terveytensä on välittömällä tai vakavalla tavalla uhattuna. Poistumisesta tai muiden

yleissopimuksen mukaisten oikeuksien käyttämisestä ei saa aiheutua epäedullisia seuraamuksia. Työntekijöillä ja heidän edustajillaan on oikeus saada tietoa ja opastusta kemikaaleista, niistä johtuvista vaaroista ja niiltä suojautumisesta, päällyys- ja muista merkinnöistä, turvallisuusohjeista ja muusta yleissopimuksen mukaisesta tiedosta. Työnantajalla on oikeus suojata kolmannessa kappaleessa tarkoitetun kemiallisen seoksen koostumus yleissopimuksen 1 artiklan edellyttämällä tavalla, jos sen ilmitulon voidaan olettaa aiheuttavan vahinkoa työnantajan liiketoiminnalle.

Työntekijän oikeudesta pidättäytyä työstä säädetään työturvallisuuslain 23 §:ssä. Hänellä on oikeus pidättäytyä työstä, joka aiheuttaa vakavaa vaaraa hänen omalle tai muiden työntekijöiden hengelle tai terveydelle. Työstä pidättäytymisestä tulee ilmoittaa työnantajalle tai tämän edustajalle niin pian kuin mahdollista. Oikeus pidättäytymiseen jatkuu siksi, kunnes työnantaja on poistanut vaaratekijän tai muutoin huolehtinut siitä, että työ voidaan suorittaa turvallisesti.

Haitallisten seuraamusten aiheutumisen kieltävän määräyksen täyttävät työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n säännökset kielletyistä irtisanomisperusteista sekä 2 luvun 2 §:n säännökset koskien syrjintäkieltoa ja tasapuolisen kohtelun vaatimusta, jonka mukaan työnantaja ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa työntekijöitään eri asemaan. Vastaavat säännökset sisältyvät valtioon virkamieslakiin (750/1994) ja lakiin kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003).

19 artikla. Artikla edellyttää kemikaaleja vievän valtion tiedottavan vastaanottajamaille antamistaan työturvallisuuteen ja -terveyteen perustuvista kemikaalien käyttökielloista.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 689/2008 vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista koskee unionin alueella ihmisen terveyden tai ympäristön suojelemiseksi kiellettyjä tai ankarasti rajoitettuja kemikaaleja. Asetus edellyttää vienti-ilmoituksen tekoa tai tuojamaan antamaa ennakkohyväksyntää ennen kuin asetuksen liitteessä 1 mainittuja kemikaaleja voi viedä unionista. Kyseisellä asetuksella pantiin toimeen kansainvälisen kaupan kohteina olevia

tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004) velvoitteet. Asetus on sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta. Sen toimeenpanon yksityiskohdista säädetään kemikaalilain 42 §:ssä, joka koskee kemikaalien maastavientiä. Asetuksen (EY) N:o 689/2008 tilalle on säädetty uusi asetus (EY) N:o 649/2012 vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista. Uusi asetus julkaistiin 27.7.2012. Uudella asetuksella kumotaan asetus (EY) N:o 689/2008 1 päivästä maaliskuuta 2014, josta lähtien uutta asetusta sovelletaan.

Vaarallisten kemikaalien osalta viennillä tarkoitetaan rajoitusten alaisten kemikaalien vientiä kolmansiin maihin. Rajoitusten alaiset kemikaalit on lueteltu yllä mainitun asetuksen liitteen I osassa 1 ja liitteessä V. Sen, joka vie liitteen I osan 1 kemikaaleja kolmansiin maihin, on tehtävä 7 artiklan mukainen vienti-ilmoitus ennen ensimmäistä vientiään kuhunkin kolmanteen maahan ja sen jälkeen vuosittain ennen kunkin kalenterivuoden vientiä. Ilmoitus tehdään Suomen ympäristökeskukselle, joka toimii asetuksen mukaisena kansallisena viranomaisena. Suomen ympäristökeskus toimittaa ilmoituksen edelleen komissiolle, joka toimittaa sen vastaanottajamaan asianomaiselle viranomaiselle.

20-27 artiklat. Mainitut artiklat sisältävät ILO:n yleissopimusten tavanomaiset loppumääräykset. Ne koskevat muun muassa yleissopimuksen voimaantuloa, uudistamista, irtisanomista sekä sopimuksen todistusvoimaisia kieliä.

Yleissopimusta täydentävässä suosituksessa käsitellään kemikaalien luokitusta, merkintöjä, turvallisuusohjeita, altistumisen valvontaa, toiminnallista valvontaa työpaikalla, lääketieteellistä seurantaa, ensiapua ja hätätilanteita, yhteistyötä ja työntekijöiden oikeuksia.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan laila ne yleissopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön

alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan yleissopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantulosta säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 4 päivänä marraskuuta 1993 sen jälkeen kun oli kulunut 12 kuukautta siitä päivästä, jolloin Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja oli rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifioinnit. Sen jälkeen yleissopimus tulee voimaan kunkin jäsenvaltion osalta 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona sen ratifiointi on rekisteröity.

Yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa sen kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, jona yleissopimus on alun perin tullut voimaan lähettämällä ilmoituksen irtisanomisesta Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua ilmoituksen rekisteröintipäivämäärästä. Jäsenvaltio, joka ei vuoden kuluessa mainitun kymmenen vuoden määräajan päättymisestä käytä irtisanomisoikeuttaan, on sidottu noudattamaan yleissopimusta seuraavan kymmenvuotiskauden ajan. Yleissopimuksen saa irtisanoa aina kunkin kymmenvuotiskauden päätyttyä.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Arvion lähtökohdat

Eduskunta hyväksyy perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai jos siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 19/2010 vp).

Sekasopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, joissa osapuolena on sekä Euroopan unioni että yksi tai useampi unionin jäsenvaltio. Sekasopimukseen rinnastetaan myös ne sopimukset, joissa unioni ei voi olla osapuolena, mutta joissa osapuolena olevat jäsenvaltiot käyttävät unionin puolesta sen toimivaltaa (PeVL 16/2004 vp).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että toimivallan jakautumiseen kiinnitetään riittävästi huomiota laadittaessa hallituksen esityksiä sopimuksista, joiden määräysten osalta sekä unionilla että jäsenvaltioilla on toimivaltaa. Esityksistä tulee ilmetä, miltä osin sopimukset kuuluvat Suomen toimivaltaan (PeVL 6/2011 vp, PeVL 6/2005 vp ja PeVL 62/2010 vp).

4.2 Suomen toimivaltaan kuuluvat määräykset

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä *SEUT*, 2—6 artiklassa määrätään unionin ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta. SEUT 4 artiklan mukaan unionilla on jäsenvaltioiden kanssa jaettu toimivalta, kun unionille annetaan perussopimuksessa toimivaltaa, joka ei koske 3 ja 6 artiklassa tarkoitettuja aloja. SEUT 3 artiklassa luetellaan alat, joilla unionilla on yksinomainen toimivalta ja 6 artiklassa alat, joilla unionilla on toimivalta toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai tukemiseksi. SEUT 2 artiklan 2 kohdan mukaan kun perussopimuksissa annetaan unionille jäsenvaltioiden kanssa jaettu toimivalta tietyllä alalla, unioni ja jäsenvaltiot voivat toimia lainsäätäjänä ja antaa

oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä kyseisellä alalla. Jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa siltä osin kuin unioni ei ole käyttänyt omaansa.

Unionin sisäisestä toimivallasta työturvallisuutta koskevissa asioissa on määräyksiä unionin perussopimuksissa. SEUT 153 artiklan 1 kohdan mukaan unionin sosiaalipolitiikan tavoitteena on erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi. SEUT 218 artiklan 6 kohta, jota sovelletaan soveltuvin osin yhdessä SEUT 114 artiklan kanssa, tarjoaa oikeusperustan lainsäädännön lähentämisestä aineiden ja seosten luokituksen, merkintöjen ja pakkaamisen alalla annettavalla unionin lainsäädännölle.

Edellä esitetyistä perussopimusten määräyksistä seuraa, että toimivalta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä on yleissopimuksen alalla lähtökohtaisesti luonteeltaan jaettua.

Unionin sisäisen toimivallan suhteesta sen ulkopuoliseen sopimuksetekotoimivaltaan on määräyksiä SEUT 3 ja 216 artiklassa. SEUT 216 artiklan 1 kohdan mukaan unioni voi tehdä sopimuksen yhden tai useamman kolmannen valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa muun ohella silloin, kun sopimuksen tekeminen voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden olottuvuutta. Unionilla on SEUT 3 artiklan 2 kohdan mukaan yksinomainen toimivalta tehdä tällainen sopimus siltä osin kuin se voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden olottuvuutta. Artiklan 2 kohdan määräykset unionin yksinomaisesta sopimustoimivallasta perustuvat unionin tuomioistuimen unionin ulkoista toimivaltaa koskevaan oikeuskäytäntöön (HE 23/2008 vp). Unionin tuomioistuimen käytännön mukaan aina kun unioni antaa perussopimuksissa määrätyn yhteisen politiikan toteuttamiseksi yhteisiä sääntöjä, olivatpa ne missä muodossa tahansa, jäsenvaltioilla ei ole enää yksittäistä tai edes yhteistä oikeutta sopia kolmansien valtioiden kanssa näihin sääntöihin vaikuttavista tai niiden sisältöä muuttavista velvoitteista (asia 22/70, komissio v. neuvosto). Unioni saavuttaa ulkoisen toimivallan sen vuoksi, että se on käyttänyt sisäistä toimivaltaansa silloin, kun kansainväliset sitoumukset kuuluvat yhteis-

ten sääntöjen soveltamisalaan tai joka tapauksessa alaan, jota tällaiset säännöt jo suurelta osin kattavat (asia C-469/98, komissio v. Suomi).

Unioni on käyttänyt sisäistä toimivaltaansa antamalla CLP-asetuksen. Perussopimukseen jaetun toimivallan käytöstä tehty pöytäkirja nro 25 koskee SEUT 2 artiklan 2 kohtaa. Pöytäkirjan mukaan unionin toteuttaessa toimintaa tietyllä alalla tämä toimivallan käytön soveltamisala ei kata kuin kyseessä olevassa unionin säädöksessä säädellyt asiat eikä se siten koske asianomaista alaa kokonaisuudessaan.

Unionilla on edellä selostetun perusteella yksinomainen toimivalta hyväksyä ne yleissopimuksen määräykset, joissa tarkoitetuissa asioissa se on käyttänyt sisäistä toimivaltaansa. Muilta osin yleissopimuksen määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan.

4.3 Lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset

Yleissopimuksen 1 artiklan määräykset, jotka koskevat yleissopimuksen soveltamisalaa, sen rajoittamista ja luottamuksellisen tiedon suojaamista kuuluvat lainsäädännön alaan, koska vastaavista seikoista säädetään kemikaalilain ohella työturvallisuuslaissa, kemikaalilaissa, työsopimuslaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä työsuojelun valvontalaissa.

Yleissopimuksen 2 artiklan määräykset koskevat yleissopimuksen käsitteiden kemikaali, vaarallinen aine, kemikaalien käyttö työssä, taloudellisen toiminnan alat ja työntekijöiden edustajat tulkintaa. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska vastaavista käsitteistä säädetään kemikaalilain ohella kemikaaliturvallisuuslaissa, REACH-asetuksessa, jätelaissa sekä työsuojelun valvontalaissa.

Yleissopimuksen 5 artiklan määräys koskee viranomaisen oikeutta kieltää tai rajoittaa tiettyjen vaarallisten kemikaalien käyttöä tai vaatia niiden käytöstä ennakoilmoitusta. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska vastaavasta seikasta säädetään kemikaalilaissa, REACH-asetuksessa sekä työsuojelun valvontalaissa.

Yleissopimuksen 6 artiklan määräys koskee YK:n vaarallisten aineiden kuljettamista koskevien suositusten huomioimista kuljetusten yhteydessä. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa. Lisäksi luokituksen ja merkintöjen muodostamisesta säädetään CLP-asetuksessa.

Yleissopimuksen 7 artiklan määräykset koskevat kemikaalien merkintöjä, vaarallisten kemikaalien päällyserkintöjen tietosisältöä ja Yhdistyneiden Kansakuntien vaarallisten aineiden kuljettamista koskevien suositusten huomioimista kuljetuksissa. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska kemikaalien merkinnöistä, vaarallisten kemikaalien päällyserkinnöistä ja päällyserkintöjen tietosisällöstä säädetään kemikaalilaissa, CLP-asetuksessa ja kuljetuksen osalta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa.

Yleissopimuksen 8 artiklan määräykset koskevan kemikaalien turvallisuusohjeita. Vaarallisista kemikaaleista tulee työnantajille toimittaa turvallisuusohjeet, jotka sisältävät yksityiskohtaiset oleelliset tiedot. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska turvallisuusohjeista säädetään REACH-asetuksessa ja kemikaaliturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 9 artiklan määräykset koskevat tavarantoimittajien velvollisuuksia huolehtia kemikaalien luokittelusta tai arvioimisesta, merkinnöistä ja tunnistettavuudesta, vaarallisten kemikaalien päällyserkinnöistä ja työnantajille toimitettavista turvallisuusohjeista sekä luokittelemattomien kemikaalien toimittajien velvollisuutta tunnistaa toimittamansa kemikaalit. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska kemikaalien päällyserkinnöistä säädetään kemikaalilaissa ja CLP-asetuksessa. Edelleen kemikaaleihin liittyvästä selvilläolovelvoitteesta säädetään kemikaalilain lisäksi kemikaaliturvallisuuslaissa. Käyttöturvallisuustiedotteesta säädetään REACH-asetuksessa.

Yleissopimuksen 10 artiklan määräykset koskevat työnantajien velvollisuutta huolehtia työssä käytettävien kemikaalien merkitsemisestä, työntekijöille toimitettavista turvallisuusohjeista, käytettävien kemikaalien yleissopimuksen mukaisesta luokituksesta ja

tunnistamisesta sekä asianmukaisten varotoimien noudattamisesta. Lisäksi artiklan määräykset koskevat kieltoa käyttää kemikaaleja, joista merkinnät ja turvallisuusohjeet puuttuvat. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työnantajan velvollisuudesta huolehtia työhön liittyvien ja siitä aiheutuvien vaarojen tunnistamisesta ja arvioimisesta säädetään työturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 11 artiklan määräykset koskevat työnantajien velvollisuutta huolehtia kemikaalien siirtämisessä siitä, että kun kemikaaleja siirretään muihin säiliöihin tai laitteeseen, niiden sisältö ilmaistaan siten, että työntekijät tietävät, mistä aineesta on kysymys, mitä vaaroja sen käyttöön liittyy sekä millaisia turvallisuustoimia heidän tulee noudattaa. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työnantajien velvollisuudesta huolehtia työhön liittyvien ja siitä aiheutuvien vaarojen tunnistamisesta ja arvioimisesta säädetään työturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 12 artiklan määräykset koskevat altistumisen estämistä, arviointia, seuraamista, kirjaamista ja työntekijöiden altistumista koskevien tietojen ylläpitämistä sekä työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeutta käyttää kirjattuja tietoja. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemisestä ja selvittämisestä säädetään työterveyshuolto-laissa.

Yleissopimuksen 13 artiklan määräykset koskevat työnantajien velvollisuutta arvioida työssä käytettävien kemikaalien aiheuttamia riskejä artiklan edellyttämien tavoin, rajoittaa altistumista, huolehtia ensiavusta ja varautua hätätilanteisiin. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työnantajan velvollisuudesta huolehtia tarpeellisin toimenpitein työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä säädetään työturvallisuuslaissa. Lisäksi toiminnanharjoittajan velvollisuudesta käyttää vähiten vaarallista kemikaalia säädetään kemikaali- ja kemikaaliturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 14 artiklan määräykset koskevat kemikaalien ja tyhjen säiliöiden hävittämistä. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska käytöstä poistettujen kemikaalien kierrätyksestä ja hävittämisestä säädetään jätelaissa.

Yleissopimuksen 15 artiklan määräykset koskevat työnantajien velvollisuutta tiedottaa työntekijöilleen työpaikalla käytettävillä kemikaaleille altistumiseen liittyvistä vaaroista, opastaa työntekijöitä päällysmarkkinöissä olevien tietojen käyttämisessä ja kouluttaa heitä kemikaalien turvallisen käytön varmistamiseksi. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työntekijöiden opastuksesta ja ohjauksesta säädetään työturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 16 artiklan määräys koskee työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistyötä. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska työnantajan ja työntekijöiden välisestä yhteistyöstä säädetään työturvallisuuslaissa ja työsuojelun valvontalaissa.

Yleissopimuksen 17 artiklan määräykset koskevat työntekijöiden velvollisuuksia toimia yhteistyössä työnantajien kanssa, noudattaa kemikaalien turvalliseen käyttöön liittyviä ohjeita ja toimia riskien minimoimiseksi. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työntekijän velvollisuudesta noudattaa työnantajan toimivaltansa rajoissa antamia ohjeita sekä ilmoittaa työnantajalle ja työsuojeluvaltuutetulla työolosuhteissa havaitsemissaan puutteista säädetään työturvallisuuslaissa.

Yleissopimuksen 18 artiklan määräykset koskevat työntekijöiden oikeutta poistua kemikaalien aiheuttaman vaaran ulottuvilta ilman haitallisia seuraamuksia, työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeutta saada tietoa ja opastusta työssä käytettävistä kemikaaleista, niiden vaaroista ja niiden edellyttämistä varotoimenpiteistä, päällys- ja muista merkinnöistä, turvallisuusohjeista ja muista yleissopimuksen mukaisesti ylläpidettävistä tiedoista sekä työnantajan oikeutta suojata kemiallisen seoksen ainesosan yksilöinti. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työntekijän oikeudesta pidättäytyä työstään säädetään työturvallisuuslaissa, syrjintäkiellosta ja

tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta työsuopimuslaissa, valtion virkamieslaissa ja kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa, työntekijöiden oikeudesta saada tietoa ja opastusta työturvallisuuteen liittyvissä seikoissa työturvallisuuslaissa sekä luottamuksellisen tiedon suojaamisesta työsuopimuslaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, työsuojelun valvontalaissa ja kemikaalilaissa.

Yleissopimuksen 19 artiklan määräys, joka koskee viejamaan velvollisuutta tiedottaa vastaanottaville maille vaarallisten kemikaalien käytön kieltämisestä tai rajoittamisesta, kuuluu lainsäädännön alaan, koska kemikaalien maastaviennistä säädetään kemikaalilaissa.

Yleissopimusta täydentävässä suosituksessa käsitellään luokitusta ja siihen liittyviä toimenpiteitä, työnantajien velvollisuuksia ja yhteistyötä.

4.4 Käsittelyjärjestys

Yleissopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Näin ollen se voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi työturvallisuudesta kemikaaleja käytettäessä Genevessä 25 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen nro 170 siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska yleissopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä koskevan yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Työturvallisuudesta kemikaaleja käytettäessä Genevessä 25 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen nro 170 lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Yleissopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 29 päivänä elokuuta 2013

Pääministerin estyneenä ollessa, ulkoasiainministeri

ERKKI TUOMIOJA

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

YLEISSOPIMUS NRO 170**TYÖTURVALLISUUS KEMIKAALEJA
KÄYTETTÄESSÄ**

Kansainvälinen yleinen työkonferenssi,

aloitettuaan 77. istuntokautensa Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston koollekutsumana Genevessä 6. päivänä kesäkuuta 1990,

otettuaan huomioon muut vastaavat kansainväliset työtä koskevat yleissopimukset ja suositukset sekä erityisesti bentseenisopimuksen ja -suosituksen, 1971, työnteon yhteydessä esiintyvää syöpää koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1974, työympäristöä (ilman epäpuhtaudet, melu ja värinä) koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1977, työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1981, työterveyshuoltoa koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1985, asbestiyleissopimuksen ja -suosituksen, 1986, sekä työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen, 1964, liitteenä olevan ammattitautien luettelon lisätyssä muodossaan vuodelta 1980,

otettuaan huomioon, että työntekijöiden suojaaminen kemikaalien haitallisilta vaikutuksilta parantaa samalla myös muun väestön ja ympäristön suojelua,

otettuaan huomioon, että työntekijöillä on tarve ja oikeus saada tietoja työssään käyttämistään kemikaaleista,

katsottuaan, että on oleellisen tärkeää ehkäistä tai vähentää kemikaalien aiheuttamien sairauksien ja vammojen esiintymistä työssä

a) varmistamalla että kaikki kemikaalit arvioidaan niiden vaarojen määrittelemiseksi,

b) turvaamalla työnantajien käyttöön menettelmät, joilla nämä saavat tavaranomittajilta tiedot työssä käytettävistä kemikaaleista voidakseen toteuttaa tehokkaita menettelytapoja työntekijöiden suojaamiseksi kemikaalien vaaroilta,

c) antamalla työntekijöille tietoa heidän työpaikoillaan olevista kemikaaleista sekä

CONVENTION NO 170**CONCERNING SAFETY IN THE USE OF
CHEMICALS AT WORK**

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 77th Session on 6 June 1990, and

Noting the relevant international labour Conventions and Recommendations and, in particular, the Benzene Convention and Recommendation, 1971, the Occupational Cancer Convention and Recommendation, 1974, the Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention and Recommendation, 1977, the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981, the Occupational Health Services Convention and Recommendation, 1985, the Asbestos Convention and Recommendation, 1986, and the list of occupational diseases, as amended in 1980, appended to the Employment Injury Benefits Convention, 1964, and

Noting that the protection of workers from the harmful effects of chemicals also enhances the protection of the general public and the environment, and

Noting that workers have a need for, and right to, information about the chemicals they use at work, and

Considering that it is essential to prevent or reduce the incidence of chemically induced illnesses and injuries at work by:

(a) ensuring that all chemicals are evaluated to determine their hazards;

(b) providing employers with a mechanism to obtain from suppliers information about the chemicals used at work so that they can implement effective programmes to protect workers from chemical hazards;

(c) providing workers with information about the chemicals at their workplaces, and

asianmukaisista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä niin, että he voivat tehokkaasti osallistua suojaavien menettelytapojen toteuttamiseen,

d) määrittelemällä tällaisia menettelytapoja koskevat periaatteet, jotta varmistettaisiin kemikaalien turvallinen käyttö,

pantuaan merkille, että kemikaalien turvallista käyttöä koskevan kansainvälisen ohjelman puitteissa tarvitaan yhteistyötä Kansainvälisen työjärjestön, Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman ja Maailman terveysjärjestön sekä Yhdistyneiden kansakuntien Ravinto- ja maatalousorganisaation ja Yhdistyneiden kansakuntien Teollisen kehityksen järjestön välillä, sekä ottaen huomioon kyseisten organisaatioiden julkistamat asiaan liittyvät keinot, säännökset ja ohjeistukset,

päätettyään tiettyjen kemikaalien turvallista käyttöä työssä koskevien määräysten hyväksymisestä, mikä on tämän istunnon esityslistalla viidentenä asiakohtana, sekä

päätettyään, että nämä ehdotukset tulee laatia kansainvälisen yleissopimuksen muotoon,

hyväksyy tänä 25 päivänä kesäkuuta vuonna 1990 seuraavan yleissopimuksen, josta voidaan käyttää nimitystä Kemikaaleja koskeva yleissopimus, 1990.

about appropriate preventive measures so that they can effectively participate in protective programmes;

(d) establishing principles for such programmes to ensure that chemicals are used safely, and

Having regard to the need for co-operation within the International Programme on Chemical Safety between the International Labour Organisation, the United Nations Environment Programme and the World Health Organisation as well as with the Food and Agriculture Organisation of the United Nations and the United Nations Industrial Development Organisation, and noting the relevant instruments, codes and guidelines promulgated by these organisations, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety in the use of chemicals at work, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this twentyfifth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety the following Convention, which may be cited as the Chemicals Convention, 1990:

I OSA

Sopimuksen ala ja määritelmät

1 artikla

1. Tämä sopimus koskee kaikkia taloudellisen toiminnan aloja, joilla käytetään kemikaaleja.

2. Neuvoteltuaan edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajien kanssa sekä kulloistenkin vaaratekijöiden ja toteutettavien suoja-toimien arvioinnin perusteella tämän yleissopimuksen ratifioivan jäsenvaltion asianomainen viranomainen

a) voi sulkea erityisiä taloudellisen toiminnan aloja, yrityksiä tai tuotteita tämän yleissopimuksen tai tiettyjen sen määräysten soveltamisen ulkopuolelle, milloin

(i) ilmenee luonteeltaan olennaisia erityis-

PART I.

SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1

1. This Convention applies to all branches of economic activity in which chemicals are used.

2. The competent authority of a Member ratifying this Convention, after consulting the most representative organisations of employers and workers concerned, and on the basis of an assessment of the hazards involved and the protective measures to be applied:

(a) may exclude particular branches of economic activity, undertakings or products from the application of the Convention, or certain provisions thereof, when:

(i) special problems of a substantial nature

ongelmia; ja

(ii) kansallisen lainsäädännön ja käytännön antama kokonaissuoja ei ole heikompi kuin se suoja, mihin yleissopimuksen määräysten täysimääräinen soveltaminen johtaisi;

b) on velvollinen laatimaan erityismääräyksiä, sikäli kuin ne eivät vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä, sellaisen luotamuksellisen tiedon suojelemisesta, jonka tulon kilpailijan tietoon voi olettaa aiheuttavan vahinkoa työnantajan liiketoiminnalle.

3. Tämä yleissopimus ei koske tavaroita, jotka normaaleissa tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa eivät altista työntekijöitä vaarallisille kemikaaleille.

4. Tämä yleissopimus koskee organismien kehittämiä kemikaaleja, mutta ei itse organismeja.

2 artikla

Tätä yleissopimusta tulkittaessa

a) sanonnalla "kemikaali" tarkoitetaan kemiallisia alkuaineita ja yhdisteitä sekä näiden seoksia, olivatpa ne luonnollisia tai synteettisiä;

b) sanonta "vaarallinen kemikaali" sisältää jokaisen kemikaalin, joka on luokiteltu vaaralliseksi 6 artiklan mukaisesti tai josta on olemassa asiallista kemikaalin vaaralliseksi osoittavaa tietoa;

c) sanonta "kemikaalien käyttö työssä" tarkoittaa kaikkea työtä, joka saattaa altistaa työntekijän kemikaaleille, mukaanlukien

- (i) kemikaalien valmistuksen;
- (ii) kemikaalien käsittelyyn;
- (iii) kemikaalien varastoinnin;
- (iv) kemikaalien kuljetuksen;
- (v) kemikaalijätteen hävittämisen ja käsittelyyn;
- (vi) työstä aiheutuvat kemikaalien päästöt;

(vii) kemikaalien käsittelylaitteiden ja säiliöiden huollon, korjaamisen ja puhdistuksen;

d) sanonta "taloudellisen toiminnan alat" tarkoittaa kaikkia aloja, joilla käytetään palkkatyövoimaa, julkiset palvelut mukaanlukien;

e) sanonta "tuote" tarkoittaa valmistuksen aikana tiettyyn muotoon tai rakenteeseen työstettyä tai luonnollisessa muodossaan olevaa esinettä, jonka käyttö tällaisena on koko-

arise; and

(ii) the overall protection afforded in pursuance of national law and practice is not inferior to that which would result from the full application of the provisions of the Convention;

(b) shall make special provision to protect confidential information whose disclosure to a competitor would be liable to cause harm to an employer's business so long as the safety and health of workers are not compromised thereby.

3. This Convention does not apply to articles which will not expose workers to a hazardous chemical under normal or reasonably foreseeable conditions of use.

4. This Convention does not apply to organisms, but does apply to chemicals derived from organisms.

Article 2

For the purposes of this Convention:

(a) the term chemicals means chemical elements and compounds, and mixtures thereof, whether natural or synthetic;

(b) the term hazardous chemical includes any chemical which has been classified as hazardous in accordance with Article 6 or for which relevant information exists to indicate that the chemical is hazardous;

(c) the term use of chemicals at work means any work activity which may expose a worker to a chemical, including:

- (i) the production of chemicals;
- (ii) the handling of chemicals;
- (iii) the storage of chemicals;
- (iv) the transport of chemicals;
- (v) the disposal and treatment of waste chemicals;
- (vi) the release of chemicals resulting from work activities;

(vii) the maintenance, repair and cleaning of equipment and containers for chemicals;

(d) the term branches of economic activity means all branches in which workers are employed, including the public service;

(e) the term article means an object which is formed to a specific shape or design during its manufacture or which is in its natural shape, and whose use in that form is depend-

naan tai osittain riippuvainen sen muodosta tai rakenteesta;

f) sanonta "työntekijöiden edustajat" tarkoittaa kansallisen lainsäädännön tai käytännön tällaisiksi tunnustamia henkilöitä siten kuin Työntekijäin edustajia koskevassa yleissopimuksessa, 1971, on säädetty.

ent in whole or in part on its shape or design;

(f) the term workers' representatives means persons who are recognised as such by national law or practice, in accordance with the Workers' Representatives Convention, 1971.

II OSA

Yleisiä periaatteita

3 artikla

Niiden toimenpiteiden yhteydessä, joihin tämän yleissopimuksen määräysten voimaan saattamiseksi ryhdytään, tulee neuvotella edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa.

4 artikla

Kansalliset olosuhteet ja käytäntö huomioidaan ottaen ja neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa kunkin jäsenvaltion tulee muotoilla ja toteuttaa yhtenäistä toimintaohjelmaa kemikaalien turvallisessa käytössä työssä sekä aika ajoin tarkistaa ja uudistaa tätä toimintaohjelmaa.

5 artikla

Asianomaisella viranomaisella tulee olla valtuudet turvallisuus- ja terveyssyiden niin vaatiessa kieltää tai rajoittaa tiettyjen vaarallisten kemikaalien käyttöä, tai vaatia ennakoilmoitusta ja -valtuutusta ennen sellaisten kemikaalien käyttöä.

III OSA

Luokitus ja siihen liittyvät toimenpiteet

6 artikla

Luokitusjärjestelmät

1. Asianomaisen viranomaisen tai jonkin tämän hyväksymän tai tunnustaman hallin-

PART II.

GENERAL PRINCIPLES

Article 3

The most representative organisations of employers and workers concerned shall be consulted on the measures to be taken to give effect to the provisions of this Convention.

Article 4

In the light of national conditions and practice and in consultation with the most representative organisations of employers and workers, each Member shall formulate, implement and periodically review a coherent policy on safety in the use of chemicals at work.

Article 5

The competent authority shall have the power, if justified on safety and health grounds, to prohibit or restrict the use of certain hazardous chemicals, or to require advance notification and authorisation before such chemicals are used.

PART III.

CLASSIFICATION AND RELATED MEASURES

Article 6

CLASSIFICATION SYSTEMS

1. Systems and specific criteria appropriate for the classification of all chemicals accord-

toelimen tulee kansallisia tai kansainvälisiä normeja noudattaen luoda järjestelmät ja erityiset arvosteluperusteet, jotka soveltuvat kaikkien kemikaalien luokitukseen niiden sisältämien todellisten terveydellisten ja fyysisten vaarojen tyyppin ja asteen mukaan, sekä sen tiedon asianmukaisuuden arviointiin, jota edellytetään jonkin kemikaalin vaarallisuuden toteamiseksi.

2. Kahdesta tai useammasta kemikaalista koostuvien seosten vaaralliset ominaisuudet voidaan päätellä niiden ainesosien sisältämien todellisten vaarojen arvioiden perusteella.

3. Kuljetuksen kohdalla tällaisissa järjestelmissä ja kriteereissä tulee ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien suositukset vaarallisten tavaroiden kuljettamisesta.

4. Luokitusjärjestelmiä ja niiden soveltamista tulee vähitellen laajentaa.

7 artikla

Merkinnät

1. Kaikissa kemikaaleissa tulee olla merkinnät, joiden perusteella ne voidaan tunnistaa.

2. Vaarallisissa kemikaaleissa tulee lisäksi olla päällyksimerkintä, joka työntekijöille helposti ymmärrettävällä tavalla antaa oleellista tietoa niiden luokituksista, niiden aiheuttamista vaaroista sekä noudatettavista turvatoimista.

3. (1) Asianomaisen viranomaisen tai jonkin sen hyväksymän tai tunnustaman hallintoelimen tulee kansallisten tai kansainvälisten normien mukaisesti laatia kemikaalien merkitsemistä koskevat vaatimukset tämän artiklan 1 ja 2 kohtien nojalla.

(2) Näissä vaatimuksissa tulee kuljetusten osalta ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien suositus vaarallisten tavaroiden kuljettamisesta.

8 artikla

Kemikaalien turvallisuusohjeet

1. Vaarallisista kemikaaleista tulee työntäjille toimittaa turvallisuusohjeet, jotka sisältävät yksityiskohtaiset oleelliset tiedot kemi-

ing to the type and degree of their intrinsic health and physical hazards and for assessing the relevance of the information required to determine whether a chemical is hazardous shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

2. The hazardous properties of mixtures composed of two or more chemicals may be determined by assessments based on the intrinsic hazards of their component chemicals.

3. In the case of transport, such systems and criteria shall take into account the United Nations Recommendations on the transport of dangerous goods.

4. The classification systems and their application shall be progressively extended.

Article 7

LABELLING AND MARKING

1. All chemicals shall be marked so as to indicate their identity.

2. Hazardous chemicals shall in addition be labelled, in a way easily understandable to the workers, so as to provide essential information regarding their classification, the hazards they present and the safety precautions to be observed.

3. (1) Requirements for marking or labelling chemicals pursuant to paragraphs 1 and 2 of this Article shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

(2) In the case of transport, such requirements shall take into account the United Nations Recommendations on the transport of dangerous goods.

Article 8

CHEMICAL SAFETY DATA SHEETS

1. For hazardous chemicals, chemical safety data sheets containing detailed essential information regarding their identity, supplier,

kaalien yksilöinnistä, toimittajasta, luokituksesta, vaaroista sekä turvallisuus- ja hätätoimenpiteistä.

2. Asianomaisen viranomaisen tai jonkin sen hyväksymän tai tunnustaman hallintoelimen tulee kansallisten tai kansainvälisten normien mukaisesti laatia kemikaalien turvallisuusohjeiden laatimista koskevat arvosteluperusteet.

3. Kemikaalin tunnistamiseksi turvallisuusohjeessa käytetyn kemiallisen tai yleisnimen tulee olla sama kuin päälylymerkinässä käytetty nimi.

classification, hazards, safety precautions and emergency procedures shall be provided to employers.

2. Criteria for the preparation of chemical safety data sheets shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

3. The chemical or common name used to identify the chemical on the chemical safety data sheet shall be the same as that used on the label.

9 artikla

Tavarantoimittajien velvollisuudet

1. Kemikaalien toimittajien, olivatpa he valmistajia, maahantuojia tai jälleenmyyjiä, tulee huolehtia siitä, että

a) kyseiset kemikaalit on luokiteltu 6 artiklan mukaisesti niiden ominaisuuksia koskevan tietämyksen ja saatavilla olevan tiedon tutkimisen perusteella, tai arvioitu tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti;

b) kyseiset kemikaalit on merkitty niiden tunnistamiseksi 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

c) heidän toimittamansa vaaralliset kemikaalit on varustettu päälylymerkinällä 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

d) kyseisistä vaarallisista kemikaaleista laaditaan ja toimitetaan työnantajille turvallisuusohjeet 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Vaarallisten kemikaalien toimittajien tulee kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisin keinoin huolehtia siitä, että laaditaan ja toimitetaan työnantajille tarkistetut päälylymerkinät ja turvallisuusohjeet aina kun ilmenee uutta aiheellista turvallisuutta ja terveyttä koskevaa tietoa.

3. Artiklan 6 mukaisesti luokittelemattomien kemikaalien toimittajien tulee tunnistaa toimittamansa kemikaalit sekä arvioida niiden ominaisuudet saatavilla olevan tiedon tutkimisen perusteella sen toteamiseksi, ovatko ne vaarallisia kemikaaleja.

Article 9

RESPONSIBILITIES OF SUPPLIERS

1. Suppliers of chemicals, whether manufacturers, importers or distributors, shall ensure that:

(a) such chemicals have been classified in accordance with Article 6 on the basis of knowledge of their properties and a search of available information or assessed in accordance with paragraph 3 below;

(b) such chemicals are marked so as to indicate their identity in accordance with Article 7, paragraph 1;

(c) hazardous chemicals they supply are labelled in accordance with Article 7, paragraph 2;

(d) chemical safety data sheets are prepared for such hazardous chemicals in accordance with Article 8, paragraph 1, and provided to employers.

2. Suppliers of hazardous chemicals shall ensure that revised labels and chemical safety data sheets are prepared and provided to employers, by a method which accords with national law and practice, whenever new relevant safety and health information becomes available.

3. Suppliers of chemicals which have not yet been classified in accordance with Article 6 shall identify the chemicals they supply and assess the properties of these chemicals on the basis of a search of available information in order to determine whether they are hazardous chemicals.

IV OSA

Työnantajien velvollisuudet

10 artikla

Tunnistaminen

1. Työnantajien tulee huolehtia siitä, että kaikki työssä käytettävät kemikaalit on merkitty siten kuin 7 artiklassa edellytetään, ja että niistä on toimitettu 8 artiklan mukaisesti turvallisuusohjeet, jotka ovat työntekijöiden ja heidän edustajiensa käytettävissä.

2. Työnantajien vastaanottaessa sellaisia kemikaaleja, joita ei ole merkitty 7 artiklan mukaisesti, tai joista ei ole toimitettu turvallisuusohjeita siten kuin 8 artiklassa edellytetään, heidän tulee hankkia asianmukaiset tiedot tavarantoimittajalta tai muista kohtuudella käytettävissä olevista lähteistä, sekä pidättyä käyttämästä kyseisiä kemikaaleja kunnes saotut tiedot on saatu.

3. Työnantajien tulee huolehtia siitä, että käytetään vain sellaisia kemikaaleja, jotka on luokiteltu 6 artiklan mukaisesti tai tunnistettu ja arvioitu 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti sekä merkitty 7 artiklan mukaisesti, ja että niitä käytettäessä noudatetaan kaikkia tarpeellisia varotoimia.

4. Työnantajien tulee pitää työpaikalla käytetyistä vaarallisista kemikaaleista luetteloa, joka sisältää ristiinviittaukset asianomaisiin turvallisuusohjeisiin. Tämän luettelon tulee olla kaikkien asianosaisten työntekijöiden ja heidän edustajiensa käytettävissä.

11 artikla

Kemikaalien siirtäminen

Työnantajien tulee huolehtia siitä, että silloin kun kemikaaleja siirretään muihin säiliöihin tai laitteeseen, niiden sisältö ilmaistaan siten, että työntekijät tietävät, mistä aineesta on kysymys, mitä vaaroja sen käyttöön liittyy sekä millaisia turvallisuustoimia heidän tulee noudattaa.

PART IV.

RESPONSIBILITIES OF EMPLOYERS

Article 10

IDENTIFICATION

1. Employers shall ensure that all chemicals used at work are labelled or marked as required by Article 7 and that chemical safety data sheets have been provided as required by Article 8 and are made available to workers and their representatives.

2. Employers receiving chemicals that have not been labelled or marked as required under Article 7, or for which chemical safety data sheets have not been provided as required under Article 8, shall obtain the relevant information from the supplier or from other reasonably available sources, and shall not use the chemicals until such information is obtained.

3. Employers shall ensure that only chemicals which are classified in accordance with Article 6 or identified and assessed in accordance with Article 9, paragraph 3, and labelled or marked in accordance with Article 7 are used and that any necessary precautions are taken when they are used.

4. Employers shall maintain a record of hazardous chemicals used at the workplace, crossreferenced to the appropriate chemical safety data sheets. This record shall be accessible to all workers concerned and their representatives.

Article 11

TRANSFER OF CHEMICALS

Employers shall ensure that when chemicals are transferred into other containers or equipment, the contents are indicated in a manner which will make known to workers their identity, any hazards associated with their use and any safety precautions to be observed.

12 artikla

Article 12

Altistuminen

EXPOSURE

Työnantajien tulee

a) huolehtia siitä, että työntekijät eivät altistu kemikaaleille laajuudessa, joka ylittää asianomaisen viranomaisen tai tämän hyväksymän tai tunnustaman hallintoelimen kansallisten tai kansainvälisten normien mukaisesti määräämät altistusrajat tai muut työympäristön arvioimiseksi tai valvomiseksi asettamat altistusarvot;

b) arvioida työntekijöiden altistumista vaarallisille kemikaaleille;

c) seurata ja tallentaa työntekijöiden altistuminen vaarallisille kemikaaleille ja pitää kirjaa tällaisesta altistumisesta, milloin tämä on välttämätöntä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojaamiseksi tai siten kuin asianomainen viranomainen on mahdollisesti määrännyt;

d) huolehtia siitä, että työympäristön sekä vaarallisia kemikaaleja käyttävien työntekijöiden altistumisen seurannasta pidetään kirjaa asianomaisen viranomaisen määräämältä ajanjaksolta sekä että kirjatut tiedot ovat työntekijöiden ja heidän edustajiensa käytävissä.

Employers shall:

(a) ensure that workers are not exposed to chemicals to an extent which exceeds exposure limits or other exposure criteria for the evaluation and control of the working environment established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards;

(b) assess the exposure of workers to hazardous chemicals;

(c) monitor and record the exposure of workers to hazardous chemicals when this is necessary to safeguard their safety and health or as may be prescribed by the competent authority;

(d) ensure that the records of the monitoring of the working environment and of the exposure of workers using hazardous chemicals are kept for a period prescribed by the competent authority and are accessible to the workers and their representatives.

13 artikla

Article 13

Toiminnallinen valvonta

OPERATIONAL CONTROL

1. Työnantajien tulee arvioida työssä käytettävien kemikaalien aiheuttamat riskit sekä suojata työntekijät kyseisiltä riskeiltä asianmukaisin keinoin, kuten

a) valitsemalla kemikaaleja, jotka poistavat riskit tai saattavat ne mahdollisimman vähäisiksi;

b) valitsemalla teknologian, joka poistaa riskit tai saattaa ne mahdollisimman vähäisiksi;

c) toteuttamalla riittävää teknistä valvontaa;

d) ottamalla käyttöön työmenetelmiä ja -tapoja, jotka poistavat riskit tai saattavat ne mahdollisimman vähäisiksi;

e) toteuttamalla riittäviä työhygienisiä toimenpiteitä;

1. Employers shall make an assessment of the risks arising from the use of chemicals at work, and shall protect workers against such risks by appropriate means, such as:

(a) the choice of chemicals that eliminate or minimise the risk;

(b) the choice of technology that eliminates or minimises the risk;

(c) the use of adequate engineering control measures;

(d) the adoption of working systems and practices that eliminate or minimise the risk;

(e) the adoption of adequate occupational hygiene measures;

f) milloin yllä mainittuihin toimiin turvautuminen ei riitä, toimittamalla käyttöön henkilökohtaisia suojalaitteita ja -vaatteita ilman työntekijälle aiheutuvia kustannuksia, huolehtimalla niiden asianmukaisesta kunnosta sekä ryhtymällä toimenpiteisiin niiden käytön varmistamiseksi.

2. Työnantajan tulee

a) rajoittaa altistumista vaarallisille kemikaaleille työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojaamiseksi;

b) huolehtia ensiavusta;

c) suorittaa järjestelyjä hätätilanteiden varalta.

(f) where recourse to the above measures does not suffice, the provision and proper maintenance of personal protective equipment and clothing at no cost to the worker, and the implementation of measures to ensure their use.

2. Employers shall:

(a) limit exposure to hazardous chemicals so as to protect the safety and health of workers;

(b) provide first aid;

(c) make arrangements to deal with emergencies.

14 artikla

Article 14

Hävittäminen

DISPOSAL

Sellaisia vaarallisia kemikaaleja, joita ei enää tarvita, sekä tyhjennettyjä säiliöitä, joissa saattaa edelleen olla vaarallisten kemikaalien jäämiä, tulee käsitellä ja ne tulee hävittää kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti tavalla, joka poistaa tai saattaa mahdollisimman vähäisiksi niiden turvallisuudelle, terveydelle ja ympäristölle aiheuttamat riskit.

Hazardous chemicals which are no longer required and containers which have been emptied but which may contain residues of hazardous chemicals, shall be handled or disposed of in a manner which eliminates or minimises the risk to safety and health and to the environment, in accordance with national law and practice.

15 artikla

Article 15

Tiedotus ja koulutus

INFORMATION AND TRAINING

Työnantajien tulee

a) tiedottaa työntekijöille työpaikalla käytettävillä kemikaaleilla altistumiseen liittyviä vaaroista;

b) opastaa työntekijöitä päällysmarkkinöissä ja turvallisuusohjeissa olevien tietoja hankkimisessa ja käyttämisessä;

c) käyttää turvallisuusohjeita yhdessä erityisesti työpaikkaa koskevien tietojen kanssa perustana työntekijöille annettaville, tarvittaessa kirjallisille työohjeille;

d) kouluttaa jatkuvasti työntekijöitä niihin käytäntöihin ja menetelmiin, joita tulee noudattaa kemikaalien turvallisen käytön varmistamiseksi.

Employers shall:

(a) inform the workers of the hazards associated with exposure to chemicals used at the workplace;

(b) instruct the workers how to obtain and use the information provided on labels and chemical safety data sheets;

(c) use the chemical safety data sheets, along with information specific to the workplace, as a basis for the preparation of instructions to workers, which should be written if appropriate;

(d) train the workers on a continuing basis in the practices and procedures to be followed for safety in the use of chemicals at work.

16 artikla

Article 16

Yhteistyö

CO-OPERATION

Työnantajien tulee velvoitteitaan täyttäessään toimia mahdollisimman läheisessä yhteistyössä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa asioissa, jotka koskevat kemikaalien turvallista käyttöä työssä.

Employers, in discharging their responsibilities, shall co-operate as closely as possible with workers or their representatives with respect to safety in the use of chemicals at work.

V OSA

PART V.

Työntekijöiden velvollisuudet

DUTIES OF WORKERS

17 artikla

Article 17

1. Työntekijöiden tulee toimia mahdollisimman läheisessä yhteistyössä työnantajien kanssa näiden täyttäessä velvoitteitaan sekä noudattaa kaikkia menettelytapoja ja käytäntöjä, jotka liittyvät kemikaalien turvalliseen käyttöön työssä.

1. Workers shall co-operate as closely as possible with their employers in the discharge by the employers of their responsibilities and comply with all procedures and practices relating to safety in the use of chemicals at work.

2. Työntekijöiden tulee ryhtyä kaikkiin kohtuullisina pidettäviin toimenpiteisiin työssä käytettävien kemikaalien heille itselleen tai muille aiheuttamien riskien poistamiseksi tai saattamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

2. Workers shall take all reasonable steps to eliminate or minimise risk to themselves and to others from the use of chemicals at work.

VI OSA

PART VI.

Työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeudet

RIGHTS OF WORKERS AND THEIR REPRESENTATIVES

18 artikla

Article 18

1. Työntekijöillä tulee olla oikeus poistua kemikaalien aiheuttaman vaaran ulottuvilta silloin, kun heillä on perusteltu syy uskoa, että heidän turvallisuutensa ja terveytensä on välittömällä tai vakavalla tavalla uhattuna, ja mistä heidän tulee välittömästi ilmoittaa esimiehelleen.

1. Workers shall have the right to remove themselves from danger resulting from the use of chemicals when they have reasonable justification to believe there is an imminent and serious risk to their safety or health, and shall inform their supervisor immediately.

2. Työntekijöitä tulee suojata epäoikeudenmukaisilta seuraamuksilta, mikäli he edellisen kohdan määräysten mukaisesti poistuvat vaaran ulottuvilta tai käyttävät joitakin muita tässä yleissopimuksessa määriteltyjä oikeuksiaan.

2. Workers who remove themselves from danger in accordance with the provisions of the previous paragraph or who exercise any other rights under this Convention shall be protected against undue consequences.

3. Asianomaisilla työntekijöillä ja heidän edustajillaan tulee olla oikeus

3. Workers concerned and their representatives shall have the right to:

a) tietoon siitä, mitä kemikaaleja he työssään käyttävät, kyseisten kemikaalien vaarallisista ominaisuuksista sekä niiden edellyttämistä varotoimenpiteistä, koulutuksesta ja opetuksesta;

b) päällys- ja muissa merkinnöissä oleviin tietoihin;

c) turvallisuusohjeisiin;

d) kaikkeen muuhun tietoon, jonka ylläpitäminen tämä yleissopimus edellyttää.

4. Milloin kemiallisen seoksen jonkin ainesosan yksilöinnin tulon kilpailijan tietoon voi olettaa aiheuttavan vahinkoa työnantajan liiketoiminnalle, työnantaja voi yllä 3 artiklassa edellytettyä tietoa toimittaessaan suojata mainitun yksilöinnin tavalla, jonka asianomainen viranomainen 1 artiklan 2 b kohdan nojalla on hyväksynyt.

(a) information on the identity of chemicals used at work, the hazardous properties of such chemicals, precautionary measures, education and training;

(b) the information contained in labels and markings;

(c) chemical safety data sheets;

(d) any other information required to be kept by this Convention.

4. Where disclosure of the specific identity of an ingredient of a chemical mixture to a competitor would be liable to cause harm to the employer's business, the employer may, in providing the information required under paragraph 3 above, protect that identity in a manner approved by the competent authority under Article 1, paragraph 2 (b).

VII OSA

Kemikaaleja vievien valtioiden velvollisuudet

19 artikla

Milloin kemikaaleja vievä jäsenvaltio on työturvallisuuteen ja -terveyteen liittyvistä syistä kieltänyt kaikki tai jotkut vaarallisten kemikaalien käyttötavat, jäsenvaltion tulee saattaa kiello perusteluineen kaikkien niiden maiden tietoon, joihin kemikaaleja viedään.

20 artikla

Tämän yleissopimuksen virallisista ratifioinneista on rekisteröintiä varten lähetettävä ilmoitus Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle.

21 artikla

1. Tämä yleissopimus sitoo vain niitä Kansainvälisen työjärjestön jäsenvaltioita, joiden

PART VII.

RESPONSIBILITY OF EXPORTING STATES

Article 19

When in an exporting member State all or some uses of hazardous chemicals are prohibited for reasons of safety and health at work, this fact and the reasons for it shall be communicated by the exporting member State to any importing country.

Article 20

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 21

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International La-

Part VIII.

Final Provisions

ratifioinnit pääjohtaja toimisto on rekisteröinyt.

2. Yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifioinnit.

3. Sen jälkeen tämä yleissopimus tulee voimaan kunkin jäsenvaltion osalta kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona sen ratifiointi on rekisteröity.

22 artikla

1. Tämän yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa sen kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, jona yleissopimus on alunperin tullut voimaan, lähettämällä ilmoituksen irtisanomisesta Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten. Kyseinen irtisanominen tulee voimaan vasta vuoden kuluttua rekisteröimispäivästä.

2. Kukin tämän yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio, joka ei vuoden kuluessa edellisessä kohdassa mainitun kymmenen vuoden määräajan päättymisestä käytä tämän artiklan mukaista irtisanomisoikeuttaan, on sidottu noudattamaan yleissopimusta seuraavan kymmenvuotiskauden ajan ja saa sen jälkeen irtisanoa tämän yleissopimuksen kunkin seuraavan kymmenvuotiskauden päätyttyä tässä artiklassa määrätyn ehdoin.

23 artikla

1. Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan on annettava Kansainvälisen työjärjestön kaikille jäsenvaltioille tieto kaikista jäsenvaltioiden hänelle ilmoittamista ja rekisteröidyistä ratifioinneista ja irtisanomisista.

2. Ilmoittaessaan järjestön jäsenvaltioille toisen hänelle ilmoitetun ratifioinnin rekisteröinnistä pääjohtajan on kiinnitettävä järjestön jäsenvaltioiden huomio yleissopimuksen voimaantulopäivämäärään.

24 artikla

Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan on

bour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 22

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 23

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 24

The Director-General of the International

annettava Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille täydelliset tiedot kaikista edellisten artiklojen mukaisesti rekisteröimistään ratifioinneista ja irtisanomisista Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaista rekisteröintiä varten.

25 artikla

Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston on, milloin se katsoo tarpeelliseksi, esiteltävä yleiskonferenssille tämän yleissopimuksen soveltamista koskeva selostus sekä tutkittava, onko tarpeen ottaa konferenssin työjärjestykseen kysymys yleissopimuksen uusimisesta osittain tai kokonaan.

26 artikla

1. Mikäli konferenssi hyväksyy uuden yleissopimuksen, joka kokonaan tai osittain korvaa tämän yleissopimuksen, eikä uusi yleissopimus toisin määrää, niin

a) jäsenvaltion ratifioidessa uuden korvaavan yleissopimuksen aiheutuu tästä välittömästi ipso jure tämän yleissopimuksen irtisanoutuminen 22 artiklan ehdoista huolimatta, jos ja kun uusi korvaava yleissopimus on tullut voimaan;

b) uuden korvaavan yleissopimuksen tultua voimaan eivät jäsenvaltiot enää voi ratifioida tätä yleissopimusta.

2. Tämä yleissopimus jää kuitenkin voimaan nykyisen muotoisena ja sisältöisenä niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat ratifioineet sen mutta eivät korvaavaa yleissopimusta.

27 artikla

Tämän yleissopimuksen englannin- ja ranskankieliset tekstit ovat yhtä lailla pätevä.

Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 25

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 26

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides:

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 22 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 27

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.